Ülkemizin Türk Dünyasıyla Kültürel İş Birlikleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Türk dünyası:** Geniş bir coğrafyaya yayılmış, ortak tarih, dil ve kültür bağlarıyla birbirine bağlı Türk halklarının oluşturduğu bütündür. Kökleri Asya'daki Türk boylarına dayanır.
- **Ortak kültür ögeleri:** Lehçe ve şiveleri farklı olsa da ortak dil (Türkçe), töre, gelenek-görenek, din ve ahlak anlayışı, sanat ve edebiyat, tarih bilinci, ortak bayramlar (Nevruz gibi).
- **Bağımsız Türk devletleri:** Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve KKTC. Türk dünyasında ayrıca özerk Türk toplulukları ve başka devletlerin yönetiminde yaşayan Türkler vardır.
- Türkiye, 1991'de bağımsızlığını kazanan Türk cumhuriyetlerini ilk tanıyan devletlerden biridir. **Azerbaycan** (Nahçıvan) karadan, **KKTC** denizden komşumuz olan Türk devletleridir.
- **İş birliği kuruluşları:** Türk Devletleri Teşkilatı (TDT; 2009'da Türk Dili Konuşan Ülkeler İş birliği Konseyi adıyla kuruldu, 2021'de bu adı aldı), TÜRKSOY (kültür ve sanat), Yunus Emre Enstitüsü (Türkçe öğretimi ve tanıtım), YTB (yurt dışındaki vatandaşlar ve akraba topluluklar, burslar), TİKA (kalkınma yardımları).
- Türk cumhuriyetleri petrol, doğal gaz gibi zengin yer altı kaynaklarına sahiptir. **Demir İpek Yolu** (Bakü-Tiflis-Kars demir yolu) gibi projeler ulaşım ve ticaret bağlarını güçlendirir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. Aşağıdakilerden hangisi bağımsız bir Türk devleti **değildir**?

   A) Kazakistan B) Gürcistan C) Özbekistan D) Kırgızistan

2. Türkiye ile karadan komşu olan Türk devleti ile denizden komşu olan Türk devletini yazınız.

3. Kuruluşları faaliyet alanlarıyla eşleştiriniz.

   1) Yunus Emre Enstitüsü 2) TİKA 3) TÜRKSOY 4) YTB

   a) Türk dünyasında kültür ve sanat alanında iş birliği

   b) Yurt dışındaki vatandaşlar ve akraba topluluklarla ilgili çalışmalar, burslar

   c) Yurt dışında Türkçe öğretimi ve Türk kültürünün tanıtımı

   ç) Farklı ülkelerde kalkınma ve yardım projeleri

4 Doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.
(…) Türk dünyasını oluşturan halklar ortak tarih ve kültür bağlarına sahiptir.
(…) Türk dünyasındaki bütün Türk toplulukları bağımsız bir devlete sahiptir.
(…) Türkçenin farklı lehçe ve şiveleri vardır.
(…) Türk cumhuriyetleri yer altı kaynakları bakımından zengindir.

5 Türk dünyasını birbirine bağlayan ortak kültür ögelerinden **dört** tanesini yazınız.

6 Türk Devletleri Teşkilatının temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Türk devletleri arasında iş birliğini ve dayanışmayı geliştirmek
B) Yalnızca spor yarışmaları düzenlemek
C) Üye ülkelerin sınırlarını birleştirmek
D) Türk devletlerine vergi koymak

7 Boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.
lehçe – Türk dünyası – iş birliği
a) Ortak tarih, dil ve kültür bağlarıyla birbirine bağlı Türk halklarının oluşturduğu bütüne ..... denir.
b) Bir dilin tarihî süreçte ayrılarak ses ve yapı bakımından farklılaşmış koluna ..... denir.
c) Ortak bir amaç için birlikte çalışmaya ..... denir.

8 Türkiye'den Çin'e kadar demir yoluyla yük taşınmasını sağlayan ve tarihî İpek Yolu'nu yeniden canlandırmayı amaçlayan proje hangisidir?
A) Kanal İstanbul
B) Mavi Vatan
C) Demir İpek Yolu (Bakü-Tiflis-Kars demir yolu)
D) Sakarya Gaz Sahası

9 Türk dünyasında ortak olarak kutlanan, baharın gelişini müjdeleyen bayram hangisidir?
A) Çocuk Bayramı B) Cumhuriyet Bayramı C) Zafer Bayramı D) Nevruz

10 Türk cumhuriyetlerinde bulunan **iki** enerji kaynağını yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Zaman şeridinde Türk dünyasıyla iş birliğine ilişkin bazı gelişmeler verilmiştir.

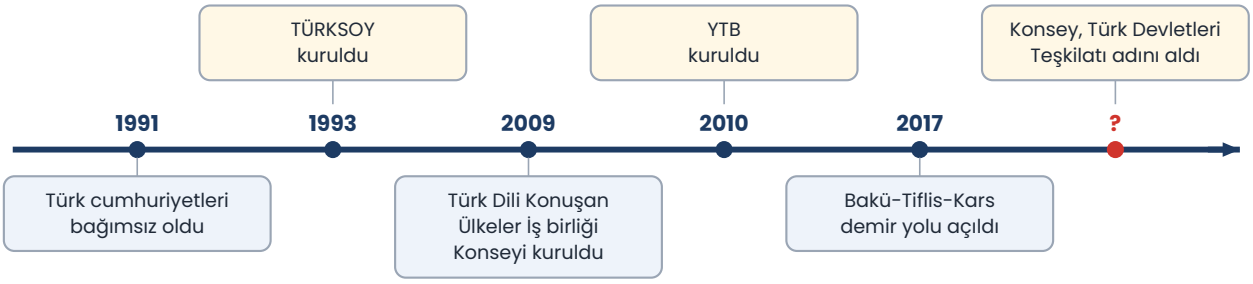

Soru işaretli yere gelmesi gereken yılı yazınız. Konseyin kuruluşu ile adının değişmesi arasında kaç yıl geçmiştir?

12 11. sorudaki zaman şeridine göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) YTB, Türk Dili Konuşan Ülkeler İş birliği Konseyi'nden sonra kurulmuştur.
B) TÜRKSOY, Türk cumhuriyetleri bağımsızlığını kazanmadan önce kurulmuştur.
C) Bakü-Tiflis-Kars demir yolu 1993'te açılmıştır.
D) Şeritteki en eski gelişme YTB'nin kuruluşudur.

13 Yurt dışındaki bir Yunus Emre Enstitüsünde Türkçe kursuna, geleneksel sanatlar atölyesine ve Türk mutfağı günlerine yer verilmektedir.
Bu çalışmaların ülkemize **iki** katkısını yazınız.

14 Türkiye'nin Türk cumhuriyetleriyle **eğitim** alanında yapabileceği iş birliklerine **iki** örnek yazınız.

15 Aşağıdaki kavram haritasında Türk dünyasıyla iş birliği yapılan alanlar verilmiştir. Soru işaretli yerlere uygun **iki** alan yazıp birine örnek veriniz.

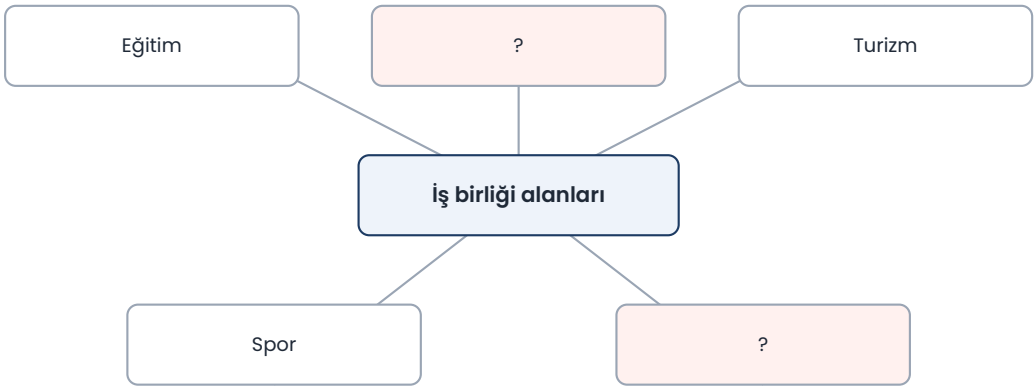

16 Türk dünyasında ortak bir alfabe ve ortak terimler üzerine yapılan çalışmalar aşağıdakilerden hangisini güçlendirmeyi amaçlar?

A) Nüfus artışını B) Askerî gücü C) Dil birliğini D) Tarım üretimini

17 TİKA'nın bir ülkede okul onarması, spor malzemesi desteği vermesi ya da hastane kurması Türkiye'nin dış ilişkilerine nasıl katkı sağlar?

18 Türk cumhuriyetlerinin zengin yer altı kaynaklarına sahip olması, bu ülkelerle yapılacak iş birliğini hangi alanda öne çıkarır?

A) Deniz turizmi B) Enerji ve ekonomi C) Kutup araştırmaları D) Çay tarımı

19 Tabloda bazı iş birliği örnekleri verilmiştir. Her örneğin hangi alanda yapıldığını yazınız.

Örnek	Alan
Türk dünyası belgesel film festivali düzenlenmesi	?
Türk cumhuriyetlerinden gelen öğrencilere burs verilmesi	?
Bir şehrin "Türk Dünyası Turizm Başkenti" ilan edilmesi	?
Ortak demir yolu hattının açılması	?

20 Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki durumlarını korumayı amaçlayan kurum hangisidir?

A) TÜBİTAK
B) TÜRKSOY
C) Harita Genel Müdürlüğü
D) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Bir öğrenci, Kazakistan'dan gelen bir arkadaşıyla konuşurken bazı kelimelerin söylenişinin farklı olduğunu ama birçok kelimeyi anlayabildiğini fark etmiştir.
Bu durum Türk dünyasıyla ilgili hangi özelliği gösterir? Açıklayınız.

22 "Türk dünyasıyla kültürel iş birliği, ülkemizin uluslararası alanda gücünü artırır."
Bu yargıyı destekleyen **iki** gerekçe yazınız.

23 Aşağıdakilerden hangisi Türk dünyasıyla **kültürel** bir iş birliğine örnektir?

A) Sınır kapısında gümrük işlemlerinin hızlandırılması
B) Bir ülkeye buğday satılması
C) İki ülke arasında doğal gaz boru hattı döşenmesi
D) Türk devletlerinin ortak bir sanat festivali düzenlemesi

24 Bir okulda "Türk Dünyası Haftası" düzenlenecektir. Bu hafta için Türk dünyasının ortak kültürünü tanıtacak **üç** etkinlik öneriniz.

25 Aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

A) Türk Devletleri Teşkilatı 2021'de bu adı almıştır.
B) KKTC, Türkiye'nin kara komşusudur.
C) Türkiye, Türk cumhuriyetlerinin bağımsızlığını ilk tanıyan devletlerden biridir.
D) Türk dünyasının kökleri Asya'daki Türk boylarına dayanır.

26 Bakü-Tiflis-Kars demir yolu hattının **Türkiye**, **Türk cumhuriyetleri** ve **Avrupa** için önemini birer cümleyle açıklayınız.

27 Türk dünyasında farklı ülkelerde yaşayan halkların destanlarında, masallarında ve atasözlerinde benzerlikler görülmektedir.
Bu durum aşağıdakilerden hangisinin kanıtıdır?

A) Aynı ekonomik faaliyetleri yapmanın
B) Aynı iklim koşullarında yaşamanın
C) Ortak tarih ve kültür mirasının
D) Aynı yönetim biçimine sahip olmanın

28 Türk dünyasıyla iş birliği yapan kuruluşların yanı sıra bilim, sanat ve spor alanında başarılı olan kişiler de ülkemizi tanıtır. Bir sporcunun uluslararası bir yarışmada ülkemizi temsil etmesinin Türk dünyasıyla bağlarımıza katkısını açıklayınız.

29 Türk dünyası ile iş birliğini artırmak için bir **öğrenci** olarak yapabileceğiniz **iki** şey yazınız.

30 Aşağıdaki ipuçlarına göre kuruluşu bulunuz.

- Merkezi Ankara'dadır.
- Yurt dışında açtığı merkezlerde yabancılara Türkçe öğretir.
- Türk kültürünü ve sanatını tanıtan etkinlikler düzenler.

A) Yunus Emre Enstitüsü B) TİKA C) Türk Devletleri Teşkilatı D) YTB

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**